

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

9.6.2010

B7-0293/2010

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

ELi ja Venemaa 31. mail ja 1. juunil 2010. aastal Rostovis Doni ääres toimunud tippkohtumise järeldused

Heidi Hautala, Werner Schulz, Bart Staes
fraktsiooni Verts/ALE nimel

RE\819667ET.doc

PE441.904v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi ja Venemaa 31. mail ja 1. juunil 2010. aastal Rostovis Doni ääres toimunud tippkohtumise järelduste kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venemaa Föderatsiooni kohta, eriti 17. septembri 2009. aasta resolutsiooni¹;
 - võttes arvesse oma 17. septembri 2009. aasta resolutsiooni energiavarustuse kindluse välisaspektide kohta²;
 - võttes arvesse oma resolutsiooni ettevalmistuste kohta 18. novembril 2009 Stockholmis toimuvaks ELi ja Venemaa tippkohtumiseks³;
 - võttes arvesse ELi ja Venemaa partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1997. aastal ja kaotas kehtivuse 2007. aasta lõpus;
 - võttes arvesse ELi ja Venemaa inimõiguste teemalist konsultatsiooni;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et vaatamata kaubandus- ja majandussuhete tihenemisele on ELi ja Venemaa suhted soikunud, sest põhilistes poliitilistes ja majandusküsimustes valitseb mõistmatuse ja umbusalduse tunne, mis on takistanud tõelise strateegilise partnerluse rajamist;
- B. arvestades, et läbirääkimistel uue lepingu üle, mis asendaks 2007. aastal kehtivuse kaotanud partnerlus- ja koostöölepingut, ei ole saavutatud olulisi edusamme;
- C. arvestades, et endiselt on palju probleeme, mis põhjustavad ettenägematuid viivitusi seoses nelja ühisruumi rakendamise kavadega;
- D. arvestades, et energial on ELi ja Venemaa suhetes jätkuvalt keskne ja strateegiline roll; arvestades, et Venemaa otsus energiaharta lepingust taganeda muudab suhted veelgi keerulisemaks, aeglustab läbirääkimisi uue partnerlus- ja koostöölepingu üle ning kahjustab energiadialoogi ja selle võimalikku edasist arengut;
- E. arvestades, et EL ja Venemaa võtsid 1. juunil oma tippkohtumise lõpus vastu ühisdeklaratsiooni uue moderniseerimispartnerluse kohta, mille sihiks on mõlema poole majanduse ja ühiskonna moderniseerimine; arvestades, et väga suur osa neist esmaeesmärkidest puudutab majanduse, kaubanduse või reguleerimise valdkonda; arvestades, et mõlema poole koordinaatoritele on tehtud ülesandeks koostada tegevuskava esimeste konkreetsete projektide rakendamiseks;

¹ Sel kuupäeval vastuvõetud tekstid, P7_TA(2009)0022.

² Sel kuupäeval vastuvõetud tekstid, P7_TA(2009)0021.

³ Sel kuupäeval vastuvõetud tekstid, P7_TA(2009)0064.

- F. arvestades, et kuigi Venemaa ametlik hoiak on muutunud positiivsemaks, on sõnavabadus ning kogunemis- ja ühinemisvabadus Venemaal endiselt ohus; inimõiguskaitsete, sõltumatute kodanikuühiskonna organisatsioonide, poliitilise opositsiooni, sõltumatu ajakirjanduse ja tavakodanike algatusi ja tegevust piiratakse või takistatakse sageli ning erilist muret teeb olukord Põhja-Kaukaasias;
- G. arvestades, et 31. mail tuli umbes 40 Venemaa linnas tänavatele mitu tuhat inimest, et avaldada toetust põhiseaduse artiklile 31, millega tagatakse kogunemisvabadus; arvestades, et Moskva meeleavaldusel, mida valvasid ebatavaliselt arvukad politsei jõud, peeti kinni umbes 180 demonstranti, kellest mõned peksti läbi ja kes hiljem vabastati;
- H. arvestades, et korruptsioonijuhtumitega tegelnud 37-aastane jurist Sergei Magnitski, kes esindas Hermitage Fund'i, andis tunnistuse 230 miljoni dollari suuruse korruptsioonijuhtumi kohta Vene siseministeeriumis ning kättemaksuks vahistasid siseministeeriumi ametnikud ta kuu aega hiljem valesüüdistuste alusel ja hoidsid teda ilma kohtuistungita 12 kuud vahi all; arvestades, et kui Magnitski keeldus oma tunnistust tagasi võtmast, jäeti ta ilma elutähtsa ravita, tal ei lastud magada ning talle ei antud toitu ega vett ja selle tulemusel suri ta vanglas 16. novembril 2009. aastal;
- I. arvestades, et aprillis 2010 nõudis Moskva Helsingi rühm mõrvajuurdluste alustamist viie Vene siseministeeriumi ametniku vastu ning USA Helsingi komisjon avaldas 60 Vene ametniku nimed, kes olid seotud Sergei Magnitski paljastatud korruptsioonijuhtumi, Magnitski seadusvastase vahistamise, tagakiusamise, piinamise ja surmaga vangistuses, ning nõudis alalisi USA viisasanktsioone kõnealuste ametnike, nende ülalpeetavate ja pereliikmete suhtes;
- J. arvestades, et energia on Venemaa peamine välispoliitikavahend; arvestades, et ELi suur sõltuvus fossiilkütustest ei lase tal võtta Venemaa suhtes tasakaalustatud, järjekindlat ja väärtustel põhinevat hoiakut; arvestades, et on ülimalt tähtis, et EL esineks üksmeelselt ja ilmutaks suurt sisemist solidaarsust;
- K. arvestades, et Vene Föderatsiooni ja USA strateegilise relvastuse vähendamise lepingu (Start) hiljutine allkirjastamine ning seisukohtade lähenemine tuumarelvade leviku tõkestamise ja Iraani küsimustes avab tee õhkkonna paranemisele ja tugevdab dialoogi Venemaaga Euroopa ja Lähis-Ida julgeolekuprobleemide üle;
- L. arvestades, et rahu ja stabiilsus ühistes naaberriikides on nii Venemaa kui ka ELi huvides; arvestades, et on vaja avatud ja ausat dialoogi kriisi üle nendes riikides, eriti seoses külmutatud konfliktidega ning Venemaa otsusega tunnustada Abhaasia ja Lõuna-Osseetia iseseisvust ja korraldada nende julgeolekut;
- M. arvestades, et Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ning Euroopa Nõukogu liikmena on Venemaa Föderatsioon kohustatud austama sõna- ja kogunemisvabadust,
1. tunneb heameelt, et tippkohtumisel Rostovis Doni ääres oli mõlema poole hoiak avatud ja konstruktiivne, võimaldades käivitada moderniseerimispartnerluse ja andes lootust, et uuenenud koostöö aitab suhteid parandada ning muuta nende senise pragmaatilise iseloomu väärtustepõhiseks, et ületada praegused lahkkelid mõnedes tuumküsimustes;

2. on seisukohal, et moderniseerimine ei saa piirduda majanduskoostöö ja tehnoloogiliste uuendustega, vaid sellega peavad kaasnema ulatuslikud siseriiklikud reformid, kaasa arvatud demokraatlike institutsioonide ja usaldusväärse õigussüsteemi tugevdamine, õigusriigi austamine ning tõelise kodanikuühiskonna takistamatu areng;
3. ootab tegevuskava esimeste projektide rakendamiseks, mida koordinaatorid koostama asuvad, ning rõhutab, et tegevuskava põhielementideks peab olema säästva, vähe süsihappegaasiheiteid tekitava majanduse edendamine, energiatõhususe suurendamine ja võitlus kliimamuutuse vastu; palub komisjonil Euroopa Parlamenti selle kava koostamisest nõuetekohaselt teavitada;
4. kahetseb, et üheksa läbirääkimistevooru uue partnerlus- ja koostöölepingu üle ei ole andnud oodatud tulemusi, ning palub osalistel teha kõik neist oleneva, et hõlbustada läbirääkimisi uue ja ulatusliku raamkokkuleppe üle, mis põhineks tõeliselt jagatud ühistel väärtustel ning huvidel; palub Vene ametivõimudel selgitada Venemaa seisukohta kavandatava tolliliidu suhtes Valgevene ja Kasahstaniga, mis võiks kujuneda takistuseks kaubandus- ja majandussuhete süvendamisele ELiga;
5. juhhib tähelepanu sellele, et nelja ühisruumi rakendamise kava tuleks pidada läbirääkimiste põhielemendiks ning palub sellega seoses komisjonil esitada praeguse partnerlus- ja koostöölepingu kohta hinnang, et kontrollida, kas selle lepingu võimalused on täielikult ammendatud ja mida tuleb teha, et vältida varasemaid vigu ja puudusi; nõuab arvukate kahepoolsete ühiskomisjonide, tööühaste ja konsultatsioonimehhanismide ümberkorraldamist, et ühtlustada nende tööd ja muuta see tõhusamaks;
6. rõhutab veel kord, et demokraatia ja inimõigused peavad olema kõigi Venemaa Föderatsiooniga sõlmitavate lepingute keskmes, pidades eelkõige silmas tõhusa ja toimiva inimõiguste klausli koostamist ja lisamist, ning rõhutab, et tulevaste suhete kvaliteet ja ulatus sõltuvad nimetatud väärtuste austamisest ja toetamisest;
7. avaldab heameelt selle üle, et Venemaa on ratifitseerinud Euroopa inimõiguste konventsiooni 14. protokolli ning kinnitanud surmanuhtluse moratooriumi; nõuab, et juhul, kui Euroopa Inimõiguste Kohus langetab Vene Föderatsiooni suhtes süüdimõistvaid otsuseid, alustaksid Vene ametiasutused uuesti uurimist ning õigussüsteemi läbivaatamist, et vältida rahvusvahelise õiguse edasisi rikkumisi;
8. võtab teadmiseks, et on alanud ELi ja Venemaa inimõiguste konsultatsiooni hindamine, mis peaks lõppema juuni lõpuks, ning kordab oma nõudmist muuta konsulteerimine Brüsselis ja Moskvas Vene justiits-, sise- ja välisministeeriumi osalusel tõhusamaks ja tulemustele suunatumaks, kaasates kõigil tasanditel ka Euroopa Parlamenti;
9. on seisukohal, et ametlikele konsultatsioonidele eelnevad komisjoni korraldatud infotunnid kodanikuühiskonna osalistele on oluline vahend, mida tuleks asjakohaselt tugevdada, mida tuleks korraldada ka Venemaal ja millega Venemaa ametivõimud peaksid arvestama, et muuta need täiemahuliseks õigusseminariks, kus osaleksid akadeemikud, kodanikuühiskonna esindajad ja mõlema poole ametnikud;
10. kutsub Venemaa võime tegema lõppu inimõiguste kaitsjate vastaste vägivallategude pidevale ja laialdasele karistamatusele ning pöörama esmatähelepanu terrori ja

seadusetuse lõpetamisele Põhja-Kaukaasias ja inimõiguslaste kaitsmisele ning nende füüsilise julgeoleku tagamisele vastavalt asjakohastele rahvusvahelistele ja piirkondlikele inimõigusi käsitlevatele õigusaktidele; eelkõige palub Venemaa võimudel kehtestada inimõiguste kaitsjatele ennetavad kaitsemeetmed, näiteks alustada uurimist kohe, kui neile tehtud ähvardused saavad süüdistajale ja õiguskaitseasüsteemile teatavaks;

11. toetab Venemaa inimõiguste voliniku Vladimir Lukini üleskutset alustada 31. mai meeleavaldustega seotud jõuliste politseiaktsioonide uurimist;
12. nõuab tungivalt, et Venemaa õigusasutused jätkaksid Sergei Magnitski surma uurimist; nõuab, et EL kehtestaks sissesõidukeelu selle juhtumiga seotud 60 Vene ametiisiku suhtes ning nõuaks ELi õiguskaitseorganitelt koostööd nende Vene ametnike pangaarvete ja muude varade külmutamiseks kõigis ELi liikmesriikides;
13. taunib põhiliste ja põhiseaduslike õiguste jätkuvat piiramist seoses usuvabadusega, arvestades, et mõnedel usuvähemustel ei lubata vabalt oma usku praktiseerida;
14. rõhutab, et terrorismivastane võitlus ei tohi viia põhiliste kodanikuõiguste edasise piiramiseni; tunneb sellega seoses sügavat muret Venemaa Föderalse Julgeolekuteenistuse (FSB) seaduse muutmise eelnõu võimaliku väärkasutamise pärast, kuna eelnõu võimaldaks FSB-l võtta „ennetavaid meetmeid” isikute suhtes, keda kahtlustatakse äärmuslikus tegevuses osalemises;
15. tervitab otsust minna viisarežiimi liberaliseerimise dialoogis üle operatiivsesse ja praktilisse faasi, kuid juhib tähelepanu sellele, et edasine sõltub konkreetsetest edusammudest õigusriigi austamisel ning põhiliste inimõigusnormide rakendamisel;
16. kutsub sellega seoses Vene ametiasutusi võitlema omavoli vastu ja mitte kasutama kohtuvõimu poliitilise vahendina; eelkõige nõuab vangistatud ärimeeste Mihhail Hodorkovski ja Platon Lebedevi paremat kohtlemist, neile ausa ja õiglase kohtumõistmise tagamist ja edasise poliitilise tagakiusamise lõpetamist;
17. avaldab kahetsust, et Euroopal puudub tõeline ühine energiajulgeoleku poliitika, mille tulemuseks on kooskõlastamatu lähenemine suhetes Venemaaga; juhib tähelepanu sellele, et kahepoolsete energiaalaste kokkulepete sõlmimine mõnede liikmesriikide poolt võib kahjustada ELi kui terviku ning üksikute liikmesriikide huve ja strateegilisi prioriteetseid projekte; märgib sellega seoses, et ELi suur sõltuvus Venemaa Föderatsiooni energiast kahjustab tõsiselt liidu ühise välispoliitika sidusust, maksvust ja jätkusuutlikkust;
18. rõhutab, et ELi ja selle idapoolsete naaberriikide suhete tugevdamine ei ole mingil juhul alternatiiv usalduslikele ja heanaaberlikele suhetele nende riikide ja Moskva vahel, ning kutsub Venemaad võtma idapartnerluse suhtes positiivset ja konstruktiivset hoiakut;
19. kahetseb, et külmutatud konfliktide osas ei ole mingit edu saavutatud; taunib sellega seoses FSB piiriami otsust ehitada Lõuna-Osseetia ja Gruusia vahele kaasaegne piirivalve infrastruktuur ning katkematu piiritõke, eesmärgiga seda Gruusia piirkonda Tbilisist veelgi isoleerida; kutsub Vene võime üles täielikult kinni pidama 12. augustil 2008. aastal sõlmitud kuuepunktisest kokkuleppest, mis lubab ELi vaatlusmissioonile Gruusias takistamatut juurdepääsu kahele lahkulõõnud territooriumile;

20. võtab teadmiseks Merkeli-Medvedjevi ettepaneku moodustada ELi-Venemaa julgeolekukomitee, et ühistes julgeolekuküsimustes suuremat edu saavutada; arvab, et nii kõrgetasemeline algatus võiks aidata senistesse julgeolekualastesse ettepanekutesse selgust tuua ning kaaluda edasist koostööd Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooniga;
21. tunneb heameelt mitme Venemaal tegutseva Saksa ettevõtte korruptsioonist hoidumise algatuse üle ning kutsub Vene ametiasutusi toetama seda algatust tõhusamate riiklike korruptsioonivastaste meetmetega, et luua välisinvesteeringuteks parem keskkond;
22. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikidele, Venemaa Föderatsiooni valitsusele ja parlamendile ning Euroopa Nõukogule.